

Π Α Λ Η Ξ Σ Α Ν Α Μ Ν Η Σ Ξ Ι Σ

Ραδιοφωνική έκπομπή δια τήν 25 ην
Δεκεμβρίου, 1972, ήμέραν Κ Υ Ρ Ι →
Α Κ Η Ν καί ὥραν : 20.30 - 21.0

197

Τήν έκπομπήν παρουσιάζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ
ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ καί ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥ -
ΚΑΚΗΣ. Τραγουδοῦ ἡ ΚΛΕΒΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ .

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἄγαπητέ μου Δημήτρη καί παλαιέ μου συνεργάτα, Χριστούγεννα
αὔριο καί σοῦ εὐχομαι μέ ὅλη μου τήν καρδιά καλὰ Χριστούγεν-
να, καλές κι' εὐτυχισμένες ἑορτές καί καλοφάγωτη ἡ Χριστου-
γεννιάτικη γαλοπούλα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σ' εὐχαριστῶ Γιάνγκο μου, σ' εὐχαριστῶ γιά τίς εὐχές σου καί
σοῦ τίς ἀνταποδίδω μέ τόκο μάλιστα...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αὐτές τίς πατροπαράδοτες εὐχές, πού τίς στέλνομε ραδιοφωνι-
κῶς καί σέ ὄλους μας τούς ἀκροατάς, ἀσθενεῖς καί θηλυ-
κοῦς...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μικρούς, μεσόκοπους καί μεγάλους...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Στίς θμορφές μας ἀκροάτριες...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί στίς ἄσχημες ἐπίσης, ἄν καί σήμερα δέν ὑπάρχει ἄσχημη
γυναῖκα μέ τίς φροντίδες καί ἐπεμβάσεις τῶν Ἰνστιτούτων Καλ-
λονῆς

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί γενικά σέ ὄλους ὄσους πρόκειται νά ρεβεγιονάρουν ἀπόψε

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πώ πώ... Τί ἄσχημη πού εἶναι αὐτή ἡ λέξις : ρεβεγιονάρω.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἔχεις δίκαιο. Ἀπό τό γαλλικό ρεβεγιόν, πού σημαίνει ἀγρυ-
πνία, ἔμεῖς ἐδημιουργήσαμε καί ρῆμα : ρεβεγιονάρω πού εἶναι
ἀντιπαθητικώτατο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μᾶς ἔχει καβαλλικέψει στόν σβέρκο ἡ ξενομανία. Καί ἐκτός ἀπὸ
τό ρεβεγιονάρω, ἀκούς κάποιον πού θέλει νά ξεκουραστῆ καί
λέει : Πάω νά ρελαξάρω...

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ναι, ἄλλη ἀντιπαθητικὴ λέξις. οἱ ἐγγλέζοι λένε ρηλάξ
 πού σημαίνει ^{ἀνάπαυσις,} ~~ἀνάπαυσις~~ τέντωμα, ξεκούρασι. Κι' ἔμετς ἀρπάξαμε
 τὴν λέξι καὶ δημιουργήσαμε ρῆμα : Ρελαξάρω, ρελαξάρεις, ρελα-
 ξάρει...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τί νά κάνωμε Γιάγκο μου ; 'Αφοῦ αὐτά τὰ λανσάρει ἡ ἀνωτέρα
 κοινωνικὴ τάξις καὶ τὰ παραδέχεται καὶ τὰ μιμεῖται καὶ ὁ λαός,
 τὰ βλέπωμε καθιερωμέ να πιά καὶ τὰ ἐπαναλαμβάνομε κι' ἔμετς.
 "Ἐτσι λοιπόν, θέλοντας καὶ μὴ θά ρεβεγιονάρωμε μέ καμμιά γα-
 λοπούλα παραγεμιστή...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Αλήθεια, ἤθελα νά σ' ἐρωτήσω. Τρώγανε γαλοπούλα τὰ Χριστού-
 γεννα στὰ παλαιότερα χρόνια τῆς 'Αθήνας ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἄν τρώγανε γαλοπούλα ; Δέν λέγαμε τὴν περασμένη Κυριακὴ ὅτι
 ἀπὸ τὴν πρώτη Δεκεμβρίου, γυρίζανε ^{μέ} ~~ἐν~~ κοπάδια στοὺς δρόμους
 οἱ γαλοπούλες ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ναι, ναί, ναί, ἔχεις δίκαιο. Τρώγανε λοιπόν οἱ παλαιοὶ ἀθη-
 ναῖοι γαλοπούλες τὰ Χριστούγεννα. Καὶ ἀσφαλῶς γιὰ νά φτουρᾶνε
 θά τίς τρώγανε γεμιστές, γιατί ὅσο νά 'ναι ἡ γέμιση τῆς γαλο-
 πούλας πληθαίνει τό φαγητό μαζί μάλιστα μέ τίς πατάτες
 πού μπαίνουνε στό ταψί σάν τιμητικὴ συνοδεία τῆς γαλοπούλας
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τρώγανε λοιπόν γαλοπούλα οἱ παλαιοὶ ἀθηναῖοι καὶ ἡ μόνη δια-
 φορὰ πού χώριζε τίς κοινωνικὲς τάξεις ἦταν ἡ γέμισή της
 οἱ φτωχότερες τάξεις γεμίζανε τὴν γαλοπούλα μέ κιμᾶ κι' αὐτόν
 μέ ἀρκετό ψωμί καὶ λίγες σταφίδες, οἱ πλουσιώτεροι βάζανε
 καὶ λίγο κουκουνάρι καθ' ἑκάστη καὶ μερικὰ κάστανα. Τέλος ἡ ἀνώτερη
 τάξις ἐμιμεῖτο τὴν ἔννη μαγειρικὴ καὶ γέμιζε τὴν κοιλιὰ τῆς
 γαλοπούλας μέ δαμάσκηνα ἢ μέ τροῦφες. Ν τ έ ν τ ' τ ρ υ φ έ
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πάλι καλὰ πού δέν βάζανε καὶ φάρια στὴν γέμιση, ὅπως οἱ βυ-
 ζαντινοί.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι, εἶναι ἀλήθεια. Οἱ βυζαντινοὶ παραγεμίζανε τὴν γαλοπούλα
 μ' διάφορα μπαχαρικά καὶ μέ φάρια. Φυσικὰ δέν τὴν λέγανε

Μᾶς θυμίζει τ' ἀηδονάκια - τ' ἄνθη, τὴν καλοκαιριά
φούντωσαν μέ λουλουδάκια - τ' ἀνθισμένα του κλαριά.

Νά 'τα ἐκεῖ μικρά μεγάλα - γροῦτα, κουκλες καί κουτιά
ἄλλα ξέσκεπα καί ἄλλα - τυλιγμένα στά χαρτιά.

Πως μ' ἀρέσει, πῶς μ' ἀρέσει - μάννα μου ἢ καλή βραδυά
γιά νά ἰδῶ τί θά μοῦ πέση - ἀπ' τὰ πλούσια κλαδιά !...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. "Ὅπως δὴποτε ὄμως, γιά νά βάλωμε τὰ πράγματα στήν
θέσι τους, τό ἔθιμο τοῦ στολισμένου δένδρου τὰ Χριστούγεννα
μᾶς τό ἔφερε στήν Ἑλλάδα ὁ "Ὄθων πού ἦτανε βαυαρὸς καί ἡ
'Αμαλία πού ἦτανε γερμανίδα καθὼς καί ὄλη ἡ ἀκολουθία τοῦ
"Ὄθωνος, ἡ βαυαρικὴ ἀντιβασιλεία καί οἱ πρῶτοι ξένοι πρεσβευ-
ταί. Μάλιστα εἶναι γνωστό ἓνα ἀνέκδοτο γιά ἓνα ἕκατο πού
κουβαλοῦσε στήν Ἀθήνα ἐπάνω στό γαϊδοῦρι του ἓνας μενιδιά-
της ἀπὸ τὴν Πάρνηθα. Κάποιος συγχωριανὸς του τὸν εἶδε καί
τὸν ρώτησε : Ποῦ τό πᾶς τό ἔλατο κουμπаре ; Στό Παλάτι, τό
θέλει ὁ βασιληᾶς... Τί νάν τό κάνη κουμπάρε ; Ποῦ νά ξέρω
ὁ ἔρμος ; Μπορεῖ νά θέλη νάν τό φυτέψη στόν μπαξέ του...
Καί ὁ δεῦτερος μενιδιάτης κούνησε τό κεφάλι του ἀπελπιστικά.
Χαζό βασιληᾶ ~~φέραμε~~ φέραμε κουμπάρε. Δέν ξέρει ὅτι τό ἔλατο
δέν πιάνει ἔτσι ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πάντως τό χριστὺγεννιάτικο δένδρο, διαδόθηκε σιγά σιγά στήν
'Αθήνα καί σήμερα, μέ τὴν βοήθεια τῆς φαντασίας καί τῆς κλαστι-
κῆς ὕλης, δέν ὑπάρχει σπίτι καί σπιτάκι σ' ὄλη τὴν Ἑλλάδα πού
δέν στολίζει τό ἔλατό του τὴν ~~ἑρμ~~ παραμονή τῶν Χριστουγέννων.
Κι' ὄχι μονάχα αὐτό, μά τό παλαιό ἐκεῖνο τραγοῦδι, τό ἔχει ἀν-
τικαταστήσει ἓνα γνήσιο γερμανικὸ χριστουγεννιάτικο τραγοῦδι
πού θά μᾶς τό θυμίσῃ ἀπόψε ἡ γλυκειὰ φωνή τῆς Κλειῶς.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Θεία βραδυά - θεία βραδυά...
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Λέγαμε τὴν περασμένη Κυριακή, ἀγαπητέ μου Δημήτρη, ὅτι μιά
ἐβδομάδα πρὶν ἀπὸ τὰ Χριστούγεννα στήν ὁδὸν Αἰόλου μπαίνανε
τραπεζάνια σάν ὑπαίθρια καταστήματα...

γαλοπούλα, αλλά θρονισα της "Ιντίας, διότι φαίνεται ότι στο Βυζάντιον είχανε πάει γαλοπούλες από τας 'Ινδίας.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί έτσι ίσως νά είναι, γιατί καί οι γάλλοι, αυτά τά πουλιά τά λένε ν τ έ ν τ , δηλαδή πούλ ντ' "Εντ, κότες τών 'Ινδιών όπως άλλως τε κι' έμεις πού τίς γαλοπούλες τίς λέμε καί διά- νους, Ινδιάνους.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αυτό τό κακόμοιρο τό πουλί δέν έχει έθνικότητα καθωρισμένη. Οι Έγγλοι τό λένε : Τ έ ρ κ υ , δηλαδή τουρκο έπειδή έχει τό μεγάλο του λε ι ρί σάν παλαιό τουρκικο φέσι. Τό γεγονός είν- ναι γιά νά ξαναγυρίσωμε στους Βυζαντινούς, ότι τότε στό Βυ- ζάντιον τρώηανε τήν γαλοπούλα ως θρονισα της "Ιντίας, συνου- θυλευτήν, μέ παραγέμισμα, μέ συνουθύλευμα πού είχε μέσα καί κρέας κοπτόν, κιμᾶ δηλαδή, μυρουδιᾶ, λίπος χοιρινό, καί φάρια, κυρίως δέν θαλασσινά μύδια, στρείδια καί φαχνό από τόννο.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ας αφήσωμε όμως τήν βυζαντινή συνουθυλευτή γαλοπούλα καί ές γυρίσωμε στήν παλιά μας τήν 'Αθήνα. Πρώτα πρώτα, τό έθιμο του Χριστουγεννιάτικου δένδρου δέν φαντάζμαι νά ήτανε τόσο διαδεδομένο όπως σήμερα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κάθε άλλο μάλιστα. 'Ελάχιστα αθηναϊκά πλουσιόσπιτα φρονί- ζανε ν' αγοράσουν ένα έλατο, αληθινό έλατο καί όλόκληρο γιά νά τό στολίσουν. Και κυρίως αυτό τό συνηθίζανε όσοι είχανε ζήσει στό έξωτερικό. Μάλιστα, υπήρχε κι' ένα γερμανικό τρα- γουδι πού τό είχε μεταφράσει ό παιδαγωγός εκείνος ό 'Αριστο- τέλης Κουρτίδης - νομίζω, δέν είμαι απόλυτα βέβαιος - καί τό τραγουδοῦσαν όλοι. "Αν έχης διάθεσι διάβασε τούς στί- χους του τραγουδιού.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ (Διαβάζει) Σάν τήν νύφη στολισμένο,
Φουντωτό, καμαρωτό,
νά τό δένδρο φωτισμένο
στό σαλόνι τό άνοιχτό.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τήν παραμονή τῆς ἡμέρας τῶν Χριστουγέννων, σάν καί σήμερα ἀκριβῶς, χυνότανε ὅλη ἡ Ἀθήνα σ' αὐτούς τούς τρεῖς δρόμους, Αἰόλου, Ἑρμοῦ καί Σταδίου. Ἦτανε ἀδύνατον νά κυκλοφορήσῃ κανεῖς ἀπό τόν συνωστισμό. Περπατοῦσε ὁ ἕνας ἐπάνω στόν ἄλλον καί φυσικά οἱ νέοι τῆς ἐποχῆς, βροῖσανε εὐκαιρία νά ζυγώνουν κοπέλλες μέ τάσεις πειραχτικῆς. Καί γράφει ἕνας ἀνώνυμος σατυρικός τοῦ 1910 σ' ἕνα περιοδικό τῆς ἐποχῆς :

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

(Διαβάζει) Πάρτε, πάρτε μπουναμάδες
μανταλάκια γιά μπουγάδες,
νά παιγνίδια, νά παιγνίδια,
πάρτε ὠραῖα κατσαβίδια,
στρατιωτάκια, φασουλῆδες,
πάρτε, πάρτε μουστερηδες
κοθιλες καί παραγκιοζάνια
καναπέδες, καρκελάκια,
πάρτε, πάρτε μπουναμάδες,
πορτοφόλια, κουμπάρδες,
νά τά νέα φιγουρίνια,
καί κλουβιά γιά καναρίνια
νά κορσέδες, νά κορσέδες,
τοῦ βουτύρου κουραμπιέδες,
χειροποίητες δαντέλλες
καί μεταξωτές κορδέλλες,
Πάρε κόσμε, πάρε, πάρε
Κάνε πέρα βρέ κουμπάρε
δέν ἀφήνεις τά σορόπια ;
Πάρτε τόπια, πάρτε τόπια...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στάσου Γιάνκο μου, γιατί ἀρχίζω νά φαντάζωμαι ὅτι θά ἦσουν καί σύ ἀπό τούς ὑπαιθρίους ἐκείνους πωλητάς... Καί νά σκεφθῆς ὅτι μέσα σ' αὐτήν τήν ὀχλοβοή, μέσα σ' αὐτό τό ἀπίθανο πανηγύρι μέσα στίς φωνές καί τά οὐρλιάσματα καί τά ξεφωνητά, ἀκουγόταν καί τό τρίγωνο μέ τό τουμπελέκι πού συνοδεύανε τίς φωνές τῶν παιδιῶν : Καλήν ἐσπέραν ἄρχοντες, ἂν εἶναι ὀρισμός σας...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Χριστοῦ τήν θεῖαν Γέννησιν, νά πῶ στ' ἀρχοντικό σας...

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φυσικά μέσα σ' όλον αυτόν τόν συνωτισμό, δέν έλειπαν καί τά παρατράγουδα καί οί μικροσυμπλοκές, γιατί ξαφνικά άκουγότανε μιá γυναικεία φωνή : Μαμά... μέ τσιμπήσανε...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Η μαμά γύριζε άπειλητική σέ κάποιον νέο πού ^{τύχαινε} ~~έβρισσε~~ νά βρísκειται κοντά στην κοροϋλα της : Βρέ πρόστυχε...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σ' έμένα τό λέτε κυρία μου ; "Άλλος γλυκαίνεται, άλλος βρísκει τόν πελά του ; Μά ό καυγής δέν προλάβαινε νά έξακολουθήση, γιατί τό κύμα του κόσμου πού προχωρούσε, παρέσυρε καί διέλυε τούς συμπλεκομένους...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κυριολεκτικά χαλούσε ό κόσμος τήν παραμονή των Χριστουγέννων στό κέντρο της 'Αθήνας μά είδιωότερα στην όδόν Αιόλου.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σέ κάθε γωνιά δρόμου, ύπήρχαν καί τά άπαραίτητα ύπαίθρια έπιδιορθωτήρια για τήν πεύνα : Καστανάδες, κουλουροτζήδες, τυροπητάδες, ζαχαροπλάστες του ποδαριού μέ κουραμπιέδες καί μπακλαβάδες, μελομαγάρωνα καί οί πατροπαράδοτοι πασατεμπάδες καί στραγαλατζήδες...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Χρυσές δουλειές θά κάνανε όλοι αυτοί, ~~μέλει~~
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μά πío χρυσές άκόμη κάνανε οί πορτοφολάδες πού βρísκανε τήν άγκαίρια νά άρπάξουνε γυναικεζες τσάντες ή νά βουτήξουνε τό πορτοφόλι κανενός πού χάζευε στίς βιτρίνες... Ξαφνικά άκουγότανε μιá φωνή : Τήν τσάντα μου, Βασίλη... Στην πήρανε ; Μοϋ τήν άρπαξε κάποιος... Φώναξε χωροφύλακα... Ποϋ νά τόν βρω τόν χωροφύλακα ; Κι' αν βρεθῆ κανέννας, ποϋ θά βρη τόν λωποδύτη ; "Ας πρόσεχες...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κι' έτσι έβγαίνε ξυνή ή ~~φω~~ παραμονιάτικη! έξοδος της άπρόσεκτης άθηναίας...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Αλλά δέν ήτανε μόνο ή άπώλεια της τσάντας ή άπειλή αυτής της έξόδου. Πολλές γυναίκες γυρίζανε στό σπίτι τους μ' ένα παποϋτσι μόνο.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γιατί ; Τί είχε γίνει τό άλλο ;

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μέσα στόν συνωτισμό, μέσα σ'έκεϊνο τό άπέραντο πατεΐς με πατώ σε, κάποιος πατούσε τό γοβάκι μιās γυναίκας στήν φτ'ρνα, τό γοβάκι έφευγε από τήν θέσι του και έως ότου ή γυναίκα εκείνη αντιληφθή ότι έφευγε τό γοβάκι της, τό κύμα του κόσμου τήν εΐχε παρασύρει...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φαντάζομαι τήν άπελπιστική κραυγή που θ'άκουγότανε : Τό παπούτσι μου... Τό παπούτσι μου...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Που νά βρεθή τό παπούτσι ; Τό κύμα του κόσμου, ή μάλλον τά αλληπάλληλα κύματα του κόσμου, θά εΐχανε τσαλαπατήσει τό άπωλεσθέν γοβάκιον...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πανζουρλισμός σωστός θά γινότανε. Ροκάνες, σφυρίχτρες, καρμπούζες, φωνές, ταμπούρα, τουμπελέκια, τρίγωνα... Πανδαμο-νιώδης όρχήστρα...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Και που και που, διενόπτετο αυτό τό πανδαιμόνιο από μερικούς μοντέρνους νέπυς της έποχης που τραγουδούσαν τό : Τσιριμπιριμπίν, τό τραγούδι που ήτανε της μόδας τότε.
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Τσιριμπιριμπίν - Τσιριμπιριμπίν...
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ας φύγωμε λίγο από τήν όχλοβοή της όδοϋ Αβόλου νά δοϋμε τί γινότανε στα σπίτια ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στα σπίτια ; Προετοιμασίες για τά Χριστούγεννα. Οί νοικοκυρές μαζί με τά δουλιανά, ήτανε στό φόρτε τους και σε πλήρη όργασμό αυτές τίς ήμέρες. Τσουρέκια, κουραμπιέδες, μελομακάρονα, τά τρία πατροπαρ'όπητα γλυκίσματα για τά Χριστούγεννα. 'Από όποιο σπίτι κι'άν περνούσες, σου ερχότανε ή κνίσσα του τσουρεκιοϋ και του κουραμπιέ... Φυσιικά από παράθυρο σε παράθυρο, από πόρτα σε πόρτα δούλευε ή τηλεπικοινωνία της έποχης.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό μαντεύω. Κυρία Πηνελόπη μου, καλέ πόσο βούτυρο νά βάλω σε δυό δικάδες τσουρέκι ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μή δά ξέρω κυρία Κατίνα μου ; 'Εγώ τό βάζω με τό μάτι...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μέ τό μάτι ; Καλέ γίνεσαι τσουρέκι μέ τό μάτι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ελόγου μου τό κάνω πάντα μέ τό μάτι καί· μου πετυχαίνει πάντα· Δέν ρωτᾶς τήν κυρία τοῦ γιατροῦ, στό διπλανό σπίτι πού ἔχει μιᾶ συνταγή ἀπό τόν μάγερρα τῆς Μεγάλης Βρετανίας ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αὐτήν τήν στρίγγλα νά ρωτήσω ; Δέν θά μου τήν δώση ἢ ἔν μου πῆ τίποτε, θά μου τό πῆ στραβό γιά νά μου χαλάση τό τσουρέκι·

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἦτανε κι' αὐτή ἡ ἱστορία μεγάλος μελᾶς· Σήμερα Ηιάγκο μου, ὅλοι οἱ ἀθηναῖοι σχεδόν, ἀγοράζουνε ἔτοιμα τά τσουρέκια τους καί τούς κουραμπιέδες καί τά μελομακάρονά τους ἀπό τά ζαχαροπλαστεία καί τούς φούρνους· Τότε ὅμως...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τότε κάθε νοικοκυρά εἶχε τίς συνταγές της καί τά ἐτοίμαζε μόνη της ὅλα...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φυσικά ὑπῆρχαν καί οἱ ἀναποδιές...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί εἶδους ἀναποδιές ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν πρόσεχε ἴσως ὁ φούρναρης καί τά μελομακάρονα βγαίνανε καμένα... "Ἐξω φρενῶν ἡ νοικοκυρά : Μαύρα μου τά 'κανε ὁ γρουσουζης, ὁ ἀχαῖρευτος... Κάρβουνα μου τά στείλε ὁ ἀθεόφοβος...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Απελπισία στό σπίτι· θλίψις καί κατήφεια· Τί νά κάνη ; Νά ζυμώση ἄλλα ; Δέν τήν ἔπαιρνε ὁ καιρός... Καί τότε ἴσχυε ὁ κανόνας τοῦ : 'Αφρίζει - ξαφρίζει, ἐγώ θά τό φάω...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σωστά· Μαύρα εἶναι, κάρβουνα εἶναι, ἐμεῖς θά τά φάμε...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Οἱ γειτόνισσες θά τό μαθαίνανε τό ἀτύχημα καί θά δείχνανε ὅλη τήν χαιρεκακία τους : Τῆς τά 'καφε... Καλά νά τῆς κάνη, γιατί τῆς ζήτησα τήν συνταγή καί δέν μου τήν ἔδωσε... Μου εἶπε : Μέ τό μάτι... Καλά νά πάθη...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φυναικεῖες μικροκακίες τῆς γειτονιάς· Φυσικά στά πλουσιόσπιτα ἀλλοιώτικη ἦτανε ἡ κατάστασις· Ὑπῆρχε ὑπηρετικό προσωπικό πού εφρόντιζε γιά ἕλα· Σκέφου Γιάγκο μου ὅτι σ' ἐκείνη τήν περίφημη κωμωδία τοῦ Κορομηλά : 'Ἡ τύχη τῆς Μαρούλας, τό ὑπηρετικό προσωπικό τοῦ σπιτιοῦ ἐνός ἀθηναίου ἐφθανε τά δέκα

πρόσωπα. Καί σήμερα μιά παραδουλεῦτρα φάχνεις νά βρῆς γιά μιά φορά τήν ἐβδομάδα καί δέν τήν βρίσκεις...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κοινωνικές ἀλλαγές ἀγαπητέ μου Δημήτρη. Καί ἂν τυχόν τήν βρῆς δέν θέλει νά λέγεται παραδουλεῦτρα ἀλλά αἰκιακή βοηθός !...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἄς λέγεται ὅπως θέλει, ἀρκεῖ νά βρίσκεται. "Ὅμως πρέπει νά ξέρῃς ὅτι τό πολυάριθμο ὑπηρετικό προσωπικό δημιούργησε καί ἐπεισόδια στά σπίτια.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γιά νά τό λές αὐτό, κἀτι θά 'χῃς στό μυαλό σου.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί, μιά χριστουγεννιάτικη ἱστορία στά ~~1910~~ 1910. Δέν κάνει νά λέμε ὀνόματα, γιατί ἡ κοπέλλα τοῦ 1910, πού ἦτανε τότε 15 χρόνων, εἶχε καί σήμερα ἀκόμη καί εἶναι μιά σεβαστή δέσποινα 77 ἐτῶν.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί τί ἦτανε αὐτή ἡ ἱστορία ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἄν μπορούσε νά γραφῆ σάν διήγημα αὐτή ἡ ἱστορία τοῦ 1910 θά εἶχε τίτλο : Μιά χριστουγεννιάτικη καντάδα... Νά μή στά πολυλογῶ, στό σπίτι ἐκεῖνο ὑπῆρχαν δύο κόρες, μιά προσωπικό πολυάριθμο. Καί μιά καντάδα πού ἀκουγότανε κάθε βράδυ, φαινότανε ν'ἀπευθύνεται σέ μιά ἀπό τίς δύο κόρες. Τελικά ἀποκαλύφθηκε τήν παραμονή τῶν Χριστουγέννων στά 1911, ὅτι ἡ καντάδα ἦτανε γιά τήν καμαριέρα τοῦ σπιτιοῦ, μιά χαριτωμένη διαβόλιση δώδεκα ἐτῶν... πού τήν παντρεύτηκε ὁ κανταδόρος τότε. Καί τό τραγούδι πού τῆς ἔλεγε κάθε βράδυ ἦτανε τό " Ἀγάπα με νά σ'ἀγαπῶ... "

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Χαριτωμένη ἱστορία, πού μᾶς δίνει τήν εὐκαιρία νά θυμηθοῦμε κι'ἐμεῖς αὐτό τό τραγούδι...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Ἀγάπα 'με νά σ'ἀγαπῶ...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Παληά ἀθηναϊκά Χριστούγεννα... Τί τά θέλεις Γιάγκο μου, ὅσο κι'ἂν ἦτανε κακομοιριασμένη καί φτωχή ἡ ἐποχή ἐκείνη, ἡ χαρά καί ἡ διασκεδάσις ἦτανε πολύ μεγαλύτερες.

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Νά σοῦ ἐξηγήσω τί συμβαίνει. Τήν ~~ἐποχή~~ ἐποχή ἐκεῖνη τήν παλαιότερη, αὐτές οἱ ἐορτές Χριστουγέννων καί Πρωτοχρο-
νιάς ἦτανε ἐορτές συγκεντρωτικές. Τώρα εἶναι διαλυτικές.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιά ἐξήγησέ μου αὐτήν τήν διαφορά τῶν ὀρισμῶν.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Εὐχαρίστως. Τότε, ἦτανε ἐορτές συγκεντρωτικές. Περίμενε
κάθε οικογένεια νά ῥθουν τά Χριστούγεννα γιά νά καλέση τό
συγγενολόϊ, νά γλεντήσουν καί νά γιορτάσουν ὅλοι μαζί.
Σήμερα περιμένει πῶς καί τί ἡ φαμίλια, νά ῥθουν Χριστού-
γεννα γιά νά διαλυθῇ, νά πάη ὁ γυιός μέ τήν συντροφιά του
ἐκδρομή στό Ναύπλιον, ἡ κόρη μέ τήν παρέα της κρουαζιέρα
στήν Κωνσταντινούπολι, οἱ γονεῖς νά πᾶνε στήν Καλαμάτα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νομίζω πῶς δέν ἔχεις ἄδικιο. Τότε μάλιστα, ἂν ἦτανε καί
κανένας ξενη εμένος, φρόντιζε νά γυρίση στόν τόπο του τά
Χριστούγεννα γιά νά γιορτάση μέ τούς δικούς του. "Ἐνας
φοιτητής πού ἐσπούδαζε στήν Ἀθήνα, πήγαινε στό χωριό του
τά Χριστούγεννα... ἐνῶ σήμερα ἕνας φοιτητής, πού σπουδάζει
στήν Ἀθήνα, γράφει στόν πατέρα του νά τοῦ στείλῃ ἕνα δυό
χιλιάρικα ἐπί πλέον, γιατί ἔχει κανονίσει νά πᾶη μέ φίλους
του στήν Ρόδο.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καλά λοιπόν ἔδωσα τόν χαρακτηρισμό συγκεντρωτικῶν ἐορτῶν καί
διαλυτικῶν.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό μόνο καλό πού ἔχει ἡ σύγχρονη ἐποχή μας, εἶναι ὅτι ἔλειψε
κάπως ἡ μεγάλη χριστουγεννιάτικη ἐπαιτεία, πού ἦτανε ἀπαραίτη
τη σέ χρόνια παλαιότερα.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Λέγοντας ἐπαιτεία, τί ἐννοεῖς ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τίς χριστουγεννιάτικες κάρτες πρῶτον. Καλά σήμερα οἱ σκουπι-
διάρηδες πού θά περάσουν τήν πρωτοχρονιά νά πάρπυν τό φιλοδώ-
ρημά τους... μά σέ χρόνια παλαιότερα, δέν ὑπῆρχε χριστιανός
πού νά μὴν τυπώση καί μοιράσῃ κάρτες σ τά σπίτια γιά νά
εἰσπάρξῃ κάτι, ὅτι δήποτε.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δηλαδή, εκτός από τούς σκουπιδιάρηδες, ποιοί άλλοι μοιράζι-
κάρτες ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Εύκολότερο θά είναι νά σοῦ πῶ : Ποιοί δέν μοιράζανε κάρτες.
Κάρτα ἔδινε γιά φιλοδώρημα ὁ φανοκόρος τῆς γειτονιάς, ἐπειδὴ
ἄναβε τό φανάρι τοῦ ὁρόμου, κάρτα ὁ νεροκράτης...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Νεροκράτης ποιός ἦτανε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὁ ὑπάλληλος τοῦ Δήμου πού ἄνοιγε τό νερό γιά νά διοχετευθῆ σ
στά σπίτια δύο ὧρες τήν ἡμέρα, κάρτα ὁ εἰσπράκτωρ τοῦ ἠλεκτρι-
κοῦ ρεύματος, κάρτα ὁ εἰσπράκτωρ τοῦ ἀεριόφωτος, κάρτα οἱ φυ-
σηταί τοῦ ἀεριόφωτος...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Οἱ φυσηταί τί ἦτανε πάλι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὑπάλληλοι τοῦ Δήμου, πού ἐρχόντουσαν νά φυσήσουν τόν σωλήνα
τοῦ γκαζιοῦ ὅταν τυχόν βούλωνε... κάρτα οἱ καθαρισταί τῶν πε-
ζοδρομίων, κάρτα ὁ παγοπώλης, κάρτα ὁ πλανόδιος μανάβης, κάρτα
οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Νεκροταφείου γιά νά σέ περιποιηθοῦν μιᾶ μέρα,
κάρτα τό παιδί τοῦ μπακάλη πού πήγαινε τά τρόφιμα στά σπίτια,
κάρτα οἱ ταχυδρόμοι, ὁ διανομεύς τῆς ἀπλῆς ἀλληλογραφίας, ὁ
διανομεύς τῆς συστημένης, ὁ διανομεύς τῶν δεμάτων, ὁ διανο-
μεύς τῶν τηλεγραφημάτων, ὁ διανομεύς τῶν εἰδοποιητηρίων γιά
τήν παραλαβή συστημένου δέματος, ὁ διανομεύς... Ἐνα σωρό δια-
νομεῖς, σέ τέτοιο βαθμό ὥστε ὁ ἀθηναῖος γινότανε διανομεύς
χρημάτων καί φιλοδωρημάτων σέ ὅλους αὐτούς...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Διανομεύς χάριν τῶν διανομέων...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κάτι τέτοιο. Καί μεθαύριο, τήν ἐρχομένη Κυριακή, ἔχομε νά ποῦ
με καί γιά ἄλλα φιλοδωρήματα τῆς Πρωτοχρονιάς... Ἔτσι τό μόνο
καλό πού εἶχε ἡ παλιὰ ἐορτή τῶν Φριστουγέννων, ἦτανε ὅτι μαζεῦ-
ότανε ἡ φανίλλια καί οἱ φίλοι καί συγγενεῖς καί τρώγανε καί πί-
νανε καί τραγουδοῦσανε ὅλοι μαζί τήν Κουμπάρουλα...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Ἄπό πίσω ἀπ' τήν Σταρτῶνα
τ' ἀνοῦς κουμπάρα μου ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἐλα Γ ἄγιο μου, χρόνια πολλά καί καλὰ ριστούγεννα καί
πάλι...
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.